

Fundusze Europejskie

Miejsce rewitalizacji w programach regionalnych na lata 2021-2027

Aleksandra Sztetyło-Budzewska

Departament Programów Regionalnych

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, 9 stycznia 2024 r.

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**Rewitalizacja
na tle instrumentów terytorialnych 2021-2027**

Unijne i krajowe uwarunkowania wdrażania instrumentów terytorialnych w latach 2021-2027

ZIT

- dedykowany MOF;
- wielofunduszowy;
- wdrażany przez wiele Programów;
- wdrażany przez wiele osi priorytetowych Programu;
- strategię ZIT / strategię rozwoju ponadlokalnego.

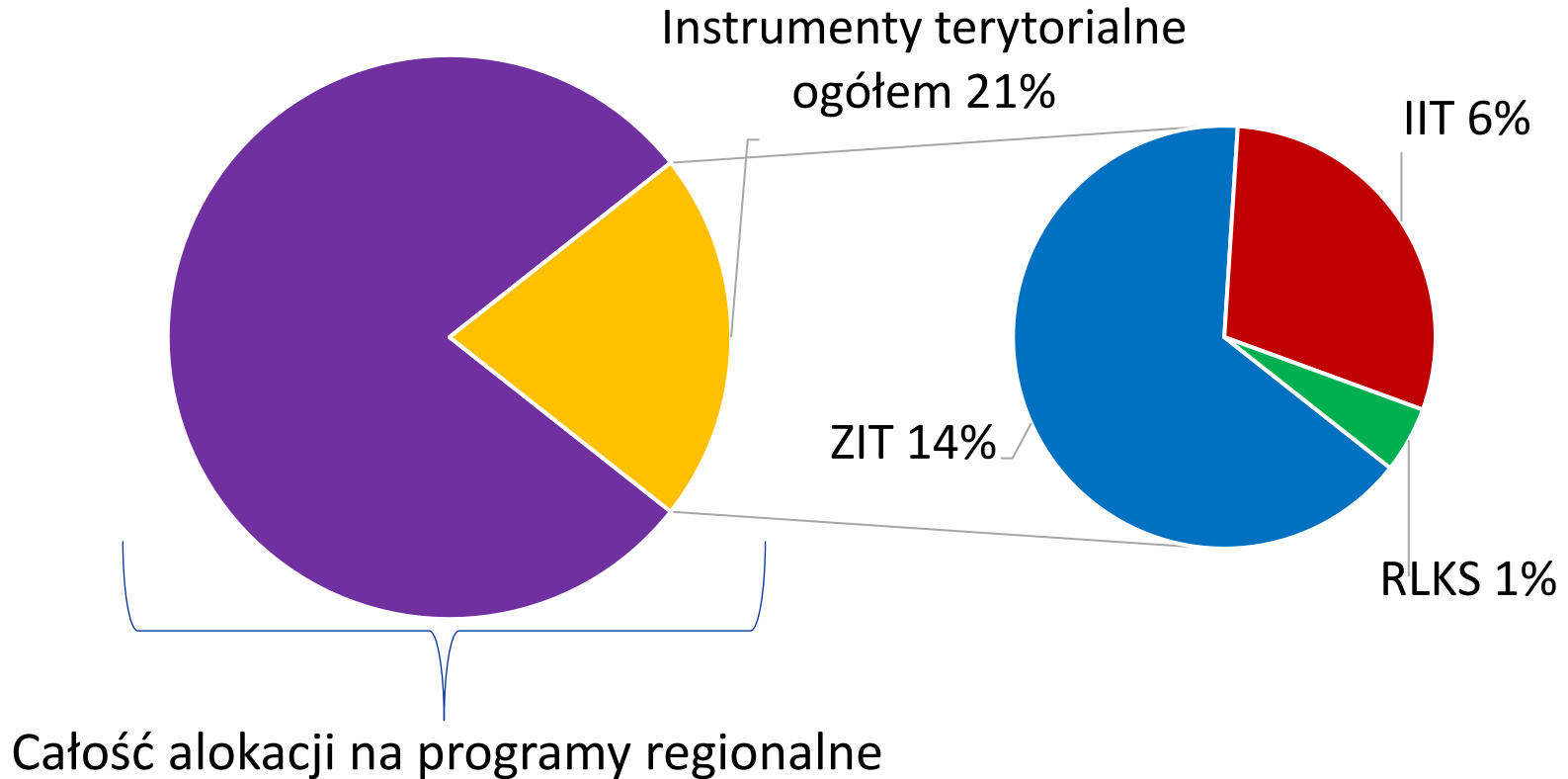
RLKS

- główny cel: aktywizacja społeczności lokalnych;
- wielo- lub jednofunduszowy;
- projekty małej skali, zgłaszane oddolnie przez LGD na poziomie lokalnym;
- lokalna strategia rozwoju.

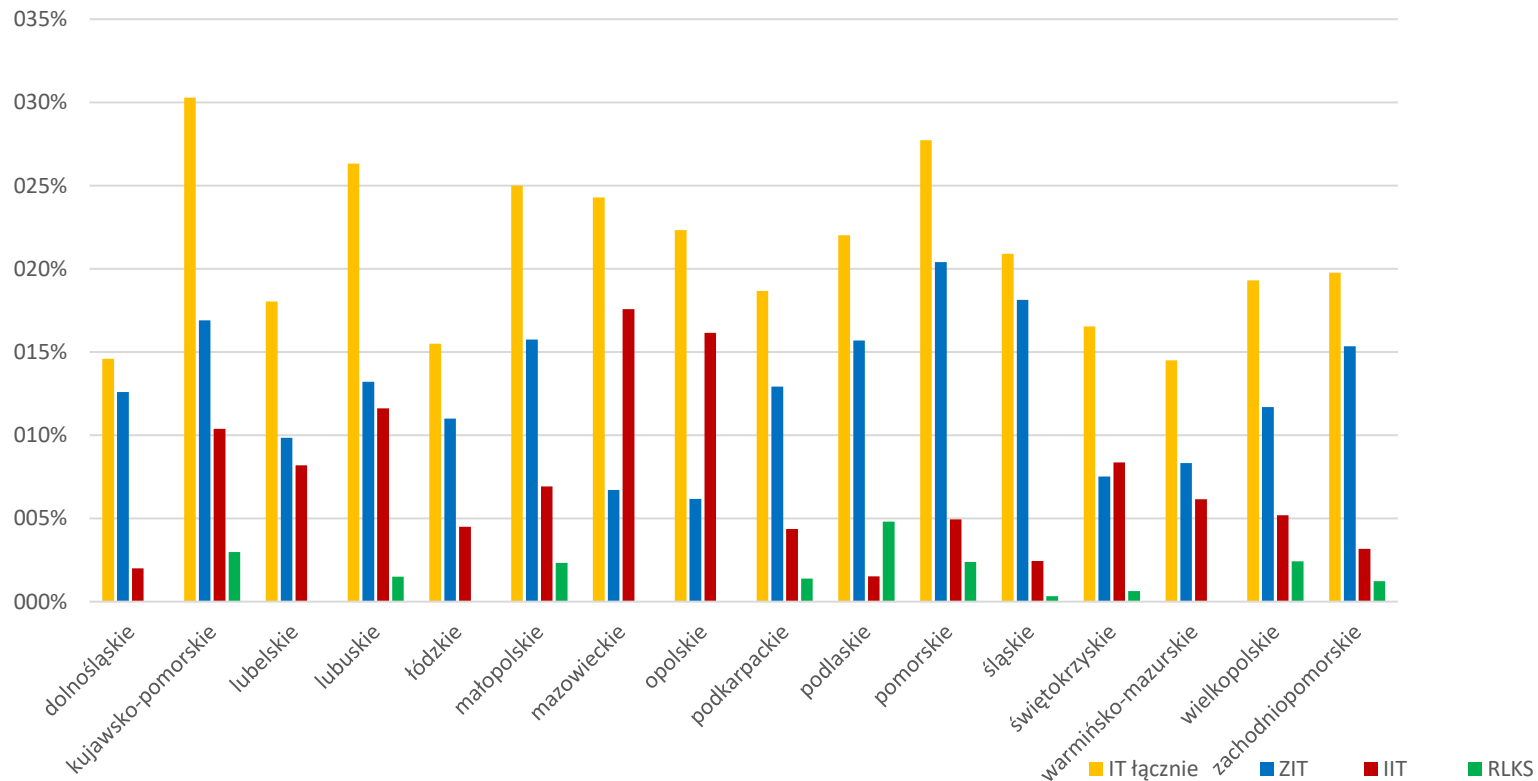
IIT

- wdrażany przez partnerstwa lub **pojedyncze JST (rewitalizacja)**;
- wielofunduszowy;
- strategię IIT / strategię rozwoju ponadlokalnego / **gminne programy rewitalizacji**

Alokacja EFRR, EFS+ i FST w programach regionalnych przeznaczona na wdrażanie instrumentów terytorialnych

Udział procentowy alokacji EFRR, EFS+ i FST wdrażanej za pośrednictwem instrumentów terytorialnych w programach regionalnych w podziale na województwa

Alokacja EFRR, EFS+ i FST przeznaczona na wdrażanie instrumentów terytorialnych w programach regionalnych w podziale na województwa [w euro]

Województwo	Całkowita alokacja PR	IT łącznie		ZIT		IIT		RLKS	
		alokacja	%	alokacja	%	alokacja	%	alokacja	%
dolnośląskie	2 223 498 411	529 582 538	23,82%	484 953 997	21,81%	44 628 541	2,01%	0	0,00%
kujawsko-pomorskie	1 762 527 355	533 794 011	30,29%	298 140 946	16,92%	183 050 335	10,39%	52 602 730	2,98%
lubelskie	2 334 483 048	421 033 500	18,04%	229 959 189	9,85%	191 074 311	8,18%	0	0,00%
lubuskie	878 174 700	231 293 959	26,34%	116 087 313	13,22%	101 946 825	11,61%	13 259 821	1,51%
łódzkie	2 634 971 727	408 538 428	15,50%	289 947 817	11,00%	118 590 611	4,50%	0	0,00%
małopolskie	2 582 499 768	645 713 246	25,00%	406 876 000	15,76%	178 837 246	6,92%	60 000 000	2,32%
mazowieckie	2 012 587 335	488 731 000	24,28%	135 000 000	6,71%	353 731 000	17,58%	0	0,00%
opolskie	927 746 445	207 142 740	22,33%	57 201 824	6,17%	149 940 916	16,16%	0	0,00%
podkarpackie	2 175 063 386	406 112 736	18,67%	281 066 042	12,92%	95 046 694	4,37%	30 000 000	1,38%
podlaskie	1 246 741 888	274 590 065	22,02%	195 590 065	15,69%	19 000 000	1,52%	60 000 000	4,81%
pomorskie	1 681 600 474	466 238 328	27,73%	343 238 328	20,41%	83 000 000	4,94%	40 000 000	2,38%
śląskie	4 933 328 508	1 031 731 770	20,91%	895 096 899	18,14%	120 634 871	2,45%	16 000 000	0,32%
świętokrzyskie	1 391 890 667	225 160 862	16,18%	105 160 862	7,56%	117 000 000	8,41%	3 000 000	0,22%
warmińsko-mazurskie	1 714 322 588	248 526 034	14,50%	142 870 779	8,33%	105 655 255	6,16%	0	0,00%
wielkopolskie	2 068 098 965	399 363 484	19,31%	241 863 484	11,69%	107 500 000	5,20%	50 000 000	2,42%
zachodniopomorskie	1 619 039 871	320 000 000	19,76%	248 476 240	15,35%	51 523 760	3,18%	20 000 000	1,24%
Razem	32 186 575 136	6 837 552 701	21,24%	4 471 529 785	13,89%	2 021 160 365	6,28%	344 862 551	1,07%

Rewitalizacja w programach regionalnych 2021-2027

Szacowana kwota na rewitalizację wynosi ok.

943,5 mln euro (ok. 4,1 mld zł)

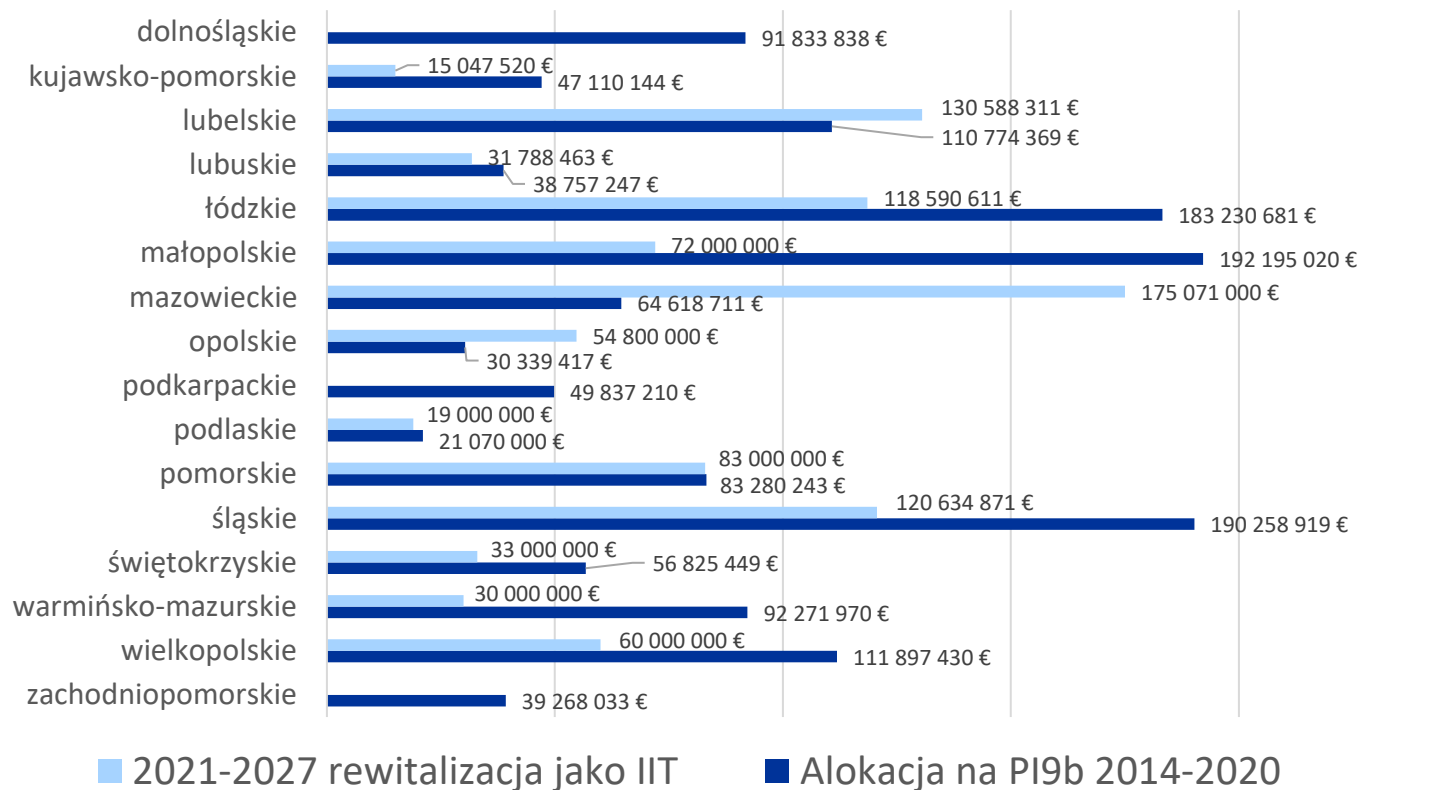
Województwa, które nie wdrażają rewitalizacji jako IIT:

- dolnośląskie,
- podkarpackie,
- zachodniopomorskie.

Rewitalizacja – umowy w RPO 2014-2020 (stan na 31 grudnia 2023 r.)

Województwo	Liczba umów	Wartość ogółem (zł)	Wkład UE (zł)
dolnośląskie	305	693 579 587,23	398 386 705,73
kujawsko-pomorskie	99	331 438 238,46	196 515 990,42
lubuskie	30	274 280 517,08	174 774 202,34
łódzkie	35	2 035 725 939,66	794 075 026,85
lubelskie	96	870 263 935,53	502 129 941,70
mazowieckie	39	539 702 351,28	286 057 144,12
małopolskie	213	1 836 840 168,48	851 415 436,89
opolskie	52	365 562 740,24	145 056 728,44
podlaskie	26	189 089 299,56	94 819 544,20
podkarpackie	28	409 990 238,02	225 577 166,87
pomorskie	33	748 010 637,67	374 307 525,70
śląskie	132	1 179 106 167,29	831 662 645,45
świętokrzyskie	43	605 656 897,66	255 960 480,86
warmińsko-mazurskie	128	701 072 366,33	410 275 973,89
wielkopolskie	56	920 498 636,23	511 518 507,37
zachodniopomorskie	91	345 100 975,71	176 827 033,58
RAZEM	1 406	12 045 918 696	6 229 360 054

Środki na rewitalizację w programach regionalnych - porównanie perspektyw 2014-2020 i 2021-2027

Cele szczegółowe polityki spójności 2021-2027, w których wdrażane są działania rewitalizacyjne

Cel polityki 5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych

CP5.I Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa **na obszarach miejskich**

➤ **ok. 657,73 mln euro**

CP5.II Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa **na obszarach innych niż miejskie**

➤ **ok. 232,79 mln euro**

Alokacje na cele szczegółowe w programach regionalnych 2021-2027 - podział między celami szczegółowymi cs 5(i) i cs 5(ii) [w zł]

Województwo	cs 5(i)	cs 5(ii)
dolnośląskie	0	0
kujawsko-pomorskie	15 047 520	0
lubelskie	83 891 811	46 696 500
lubuskie	26 774 641	5 013 822
łódzkie	98 599 728	19 990 883
małopolskie	72 000 000	0
mazowieckie	94 124 000	80 947 000
opolskie	36 300 000	18 500 000
podkarpackie	0	0
podlaskie	10 000 000	9 000 000
pomorskie	45 000 000	0
śląskie	98 495 354	22 139 517
świętokrzyskie	25 000 000	8 000 000
warmińsko-mazurskie	30 000 000	0
wielkopolskie	45 000 000*	
zachodniopomorskie	0	0
RAZEM	657 733 054	232 787 722

*W celu zsumowania technicznie podzielono alokację w Wielkopolsce na 2 równe części cs5(i) i cs5(ii)

Inne cele szczegółowe:

Pomorskie:

EFRR 2(i) 10 mln euro

EFRR 4(iii) 10 mln euro

EFS 4 (h) 3 mln euro

EFS 4 (k) 15 mln euro

Wielkopolskie:

cel FST 15 mln euro

Formy wsparcia:

wszystkie regiony dotacje

oraz dodatkowo:

Instrumenty Finansowe

Mazowieckie: 106,4 mln euro

Śląskie: 25,8 mln euro

Wielkopolskie: 4,4 mln euro

**Zasady realizacji rewitalizacji
w perspektywie 2021-2027**

IIT a rewitalizacja

- IIT to instrument wspierający rozwój obszarów powiązanych funkcjonalnie przez realizację projektów, które **wymagają współpracy JST zgodnie ze wspólnie opracowaną strategią.**
- Odstępstwa od tej zasady możliwe są w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (wynik negocjacji z KE).
- **Wyjątek stanowi rewitalizacja, która może być wdrażana w pojedynczych gminach, jako IIT, wyłącznie na podstawie gminnych programów rewitalizacji (GPR) pełniących funkcję strategii IIT.**

Pod rządami dwóch ustaw....

Ustawa wdrożeniowa:

**Ustawa o zasadach realizacji zadań
finansowanych ze środków europejskich
w perspektywie finansowej 2021-2027**

**Ministerstwo Funduszy i Polityki
Regionalnej**

Ustawa o rewitalizacji:

**Ustawa z dnia 9 października 2015 r.
o rewitalizacji**

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Warunki jakie musi spełnić GPR, by pełnić funkcję strategii IIT

Elementy strategii IIT określone w art. 36 ust. 8 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027	Elementy gminnego programu rewitalizacji odpowiadające elementom strategii IIT
1) synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych;	Art. 15 ust. 1 pkt 1) szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji obejmująca analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów.
2) cele jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;	Art. 15 ust. 1 pkt 3) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. Art. 15 ust. 1 pkt 7) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.
3) lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;	Art. 15 ust. 1 pkt 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym: a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań. Art. 15 ust. 1 pkt 6) mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
4) opis procesu zaangażowania partnerów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.	Sposób prowadzenia partycypacji społecznej podczas sporządzania GPR określa Rozdział 2 (art. 5-7) ustawy o rewitalizacji. Ponieważ GPR jest sporządzany w procesie partycypacyjnym należy uzupełnić jego zapisy o opis procesu zaangażowania partnerów. Art. 15 ust. 1 pkt 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji (w tym rola Komitetu Rewitalizacji). Art. 15 ust. 1 pkt 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji.

Opiniowanie strategii IIT przez IZ

- IZ PR potwierdza, że opiniowany przez nią dokument jest faktycznie strategią IIT, spełniającą wszystkie wymagania określone w ustawie wdrożeniowej 2021-2027 oraz w Umowie Partnerstwa, a tym samym potwierdza, że może być ona podstawą do ubiegania się o środki finansowe dedykowane instrumentowi IIT w programie.
- IZ PR potwierdza możliwości finansowania strategii IIT w ramach danego programu.

- IZ PR weryfikuje GPR w zakresie spełnienia wymogów niezbędnych do pełnienia przez GPR funkcji strategii IIT.
- IZ RP prowadzi wykaz GPR, dla których przeprowadzono z wynikiem pozytywnym weryfikację spełnienia wymogów dotyczących **cech i elementów GPR**

Cechy Gminnego Programu Rewitalizacji

Kompleksowość i podejście zintegrowane

Koncentracja

Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

- przestrzenna
- problemowa
- proceduralno-instytucjonalna
- międzyokresowa
- źródeł finansowania

Poziom krajowy:

**„Zasady realizacji
instrumentów
terytorialnych w Polsce
w perspektywie
finansowej UE na lata
2021-2027”**

opracowane przez
Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Poziom regionalny:

- **wybór instrumentów terytorialnych i celów szczegółowych do ich realizacji**
- **wartość alokacji na projekty rewitalizacyjne**
- **formy wsparcia**
- **dokument opisujący procedury weryfikacji GPR**
- **kryteria wyboru (zatwierdzone przez KM)**

określa indywidualnie Instytucja
Zarządzająca PR

Elementy kryteriów oceny wynikające z Umowy Partnerstwa (1)

UWAGA: zapisy w poszczególnych w programach regionalnych mają różne brzmienie

■ Drogi

- poza obszarami miejskimi: inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi) mogą być wspierane jako element projektu, do 15% kosztów kwalifikowalnych operacji, która stanowi grupę projektów wybranych do dofinansowania w ramach GPR;
- na obszarach miejskich: projekt nie obejmuje budowy nowych dróg lub parkingów, nie zwiększa natężenia ruchu samochodowego, przepustowości ciągów komunikacyjnych dla ruchu zmotoryzowanego, ani pojemności parkingów (może prowadzić do uspokojenia ruchu, zmniejszenia miejsc do parkowania, likwidacji dzikich parkingów etc.);

■ Dopuszczalność nowej infrastruktury

- wsparcie istniejącej infrastruktury – dopuszczalność nowych inwestycji w wyjątkowych okolicznościach, uzasadnionych potrzebami;

■ Środowisko i ład przestrzenny

- zielona transformacja - dbałość o tereny zielone w projektach rewitalizacji przestrzeni publicznych także w całym cyklu projektowym, maksymalne zachowanie istniejących drzew i krzewów, poprawy warunków ich wzrostu (np. stosowanie Standardów Ochrony Drzew) oraz zwiększania powierzchni biologicznie czynnych;
- zrównoważone planowanie - konieczne przestrzeganie ładu przestrzennego, w tym zgodność z miejscowymi studiami i planami.

Elementy kryteriów oceny wynikające z Umowy Partnerstwa (2)

■ Zgodność z celami szczegółowymi

„Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa”

- projekty infrastrukturalne powinny być komplementarne z projektami miękkimi (np. EFS);
- konieczna komplementarność projektu z innymi działaniami zaplanowanymi w ramach GPR, innymi projektami z PR etc.;
- likwidacja barier architektonicznych i poprawa dostępności obiektów (obowiązkowe spełnienie standardów, dodatkowe elementy premiowane);
- interwencja nie może przyczyniać się do segregacji (w tym przestrzennej) osób zamieszkujących obszary zdegradowane.

■ Nowy Europejski Bauhaus

- premiowane projekty realizujące założenia Nowego Europejskiego Bauhausu (NEB) łączące zasady zrównoważonego rozwoju, estetyki i włączenia.

Elementy kryteriów oceny wynikające z Umowy Partnerstwa (3)

■ Kultura

- premiiwane wykorzystanie zaleceń „**Europejskich zasad jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe**” ICOMOS (Międzynarodowa Rada Ochrony Zabytków i Miejsc Historycznych);
- uwzględnienie aspektów społecznych w projektach dot. kultury,
Raport Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pn. „Unijne inwestycje w obiekty kultury – kwestia wymagająca lepszego kierunkowania działań i sprawniejszej koordynacji” (luty 2020).

■ Turystyka

Projekty powinny być wspierane odpowiednią analizą popytu i oceną potrzeb w celu ograniczenia ryzyka nieefektywności; powinny być skoordynowane z projektami w sąsiednich obszarach, unikając nakładania się i konkurencji oraz mieć wpływ wykraczający poza sam projekt na stymulowanie aktywności turystycznej w regionie, jak również być trwałe.

Sprawozdanie specjalne 27/2021 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego : Wsparcie UE na rzecz turystyki – potrzeba nowej orientacji strategicznej i lepszego podejścia do finansowania

Nabory 2024 w programach regionalnych – rewitalizacja* (1)

województwo	działanie	cs	początek naboru	kwota w zł
kujawsko-pomorskie	05.08 Rewitalizacja miast prezydenckich	5(i)	marzec	65 238 522
lubelskie	11.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich	5(i)	marzec	395 470 839
lubelskie	11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie	5(ii)	marzec	187 587 278
łódzkie	05.02 Rewitalizacja obszarów miejskich	5(i)	kwiecień	230 994 000
łódzkie	05.02 Rewitalizacja obszarów miejskich (niekonkurencyjny)	5(i)	luty	63 363 333
łódzkie	05.03 Rewitalizacja obszarów wiejskich	5(ii)	kwiecień	46 833 600
małopolskie	7.4 IIT- Rewitalizacja	5(i)	lipiec	322 228 800
mazowieckie	9.1 Rewitalizacja miast - typ obszary zdegradowane	5(i)	kwiecień	101 407 345
mazowieckie	9.1 Rewitalizacja miast - typ dziedzictwo kulturowe	5(i)	maj	76 955 125
mazowieckie	9.2 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - typ obszary zdegradowane	5(ii)	kwiecień	91 825 890
mazowieckie	9.2 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - typ dziedzictwo kulturowe	5(ii)	maj	57 965 635

*Harmonogramy naborów wniosków mogą podlegać zmianom w ciągu roku

Nabory 2024 w programach regionalnych – rewitalizacja (2)

województwo	działanie	cs	początek naboru	kwota w zł
opolskie	10.2 Rewitalizacja na obszarach miejskich	5(i)	czerwiec	117 390 000
opolskie	10.5 Rewitalizacja na obszarach innych niż miejskie	5(ii)	czerwiec	45 000 000
podlaskie	5.1: Rewitalizacja miejska	5(i)	wrzesień	15 000 000
podlaskie	5.3: Lokalna rewitalizacja	5(ii)	wrzesień	15 000 000
warmińsko-mazurskie	12.01 Rewitalizacja obszarów miejskich	5(i)	sierpień	65 000 000
wielkopolskie	7.1 Rewitalizacja - dotacja warunkowa - Wielkopolska Wschodnia	5(i)	październik	150 000 000
wielkopolskie	10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na terenach przemysłowych i pokopalnianych	FST	październik	67 000 000

łącznie w 2024 r. zaplanowano
18 naborów na projekty rewitalizacyjne
z alokacją 2,11 mld zł

Aleksandra Sztetyło-Budzewska

[e-mail: aleksandra.sztetyllo@mfi.pr.gov.pl](mailto:aleksandra.sztetyllo@mfi.pr.gov.pl)

tel.: 22 273 73 71

Fundusze Europejskie

Dziękuję za uwagę

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

